Pavšalni franko v državi SHS.

Posamezna štev. 1 krono.

238. štev. V Ljubljani, v petek 15. oktobra 1920. Leto IV.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm v 55 mm po K 1·50. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2·—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteliska tiskarna.

Sodrugi! Sodružice! Somišljeniki!

Pridite v nedeljo, dne 17. oktobra ob 9. dopoldan vsi na

volilni shod socialno dem. stranke,

ki bo v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani

Na shodu bo poročal med drugimi tudi sodrug

Etbin Kristan.

Agitirajte za mnogobrojno udeležbo. Na shodu se je brezpogojno pokoravati odredbam predsedstva in rediteljev.

Volilni odbor JSDS. za Ljubljano.

Narodno predstavništvo.

Belgrad, 14. (ZNU). Včerajšnja seja narodnega predstavništva se je pričela ob petnajstih. Pred prehodom na dnevni red so posl. Kristan in tovariši stavili interpelacijo na vlado glede podraženja žita. Poslanec dr. Polič je vložil interpelacijo glede izenačenja plače zagrebških profesorjev s plačami beograjskih. Na to interpelacijo je odgovoril finančni minister in pozneje minister za prosveto, da je to predmet splošnega uradniškega vprašanja, katero je treba skupno reševati. Po odgovoru ministrskega predsednika na interpelacijo posl. Vesenjaka glede Koroške je poročal imunitetni odsek. Sprejet je bil predlog, da se izročita sodišču poslanca Sreten Milosavljević in Sreten Kojić, posl. Mihajlo Ilić pa se ne izroči sodišču. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja danes.

Jugoslovanske čete zasedle Koroško.

Ljubljana, 14. Da zaščitijo naše prebivalstvo in njega imetje, ki je skrajno ogroženo po organiziranih in neorganiziranih nemških tolpah, so zasedle naše čete davi važnejše točke v pasu A na Koroškem. Ldu.

Dunaj, 14. Dunajski korespondenčni urad poroča: V cono A sta vkorakala dva jugoslovenska bataljona. Plebiscitna komisija je izdala potrebne odredbe in bo do predaje ozemlja Avstriji namesto kontrole sama prevzela upravo tega ozemlja. Ldu.

Na Poljskem vladajo generali.

Varšava, 13. Vsled preložitve poljskega pohoda na Vilno in sporazuma poljske vlade z Litvansko je nastalo med častniki in vojaki litvansko-beloruske divizije, ki so doma iz Vilne, Grodna in Lide, veliko nezadovoljstvo. General Sikorski jih je poizkušal na vsak način pomiriti, pa se mu ni posrečilo. Glavni stožer je vsled tega sklenil, da premesti to divizijo na drug odsek fronte. General Želigowski je medtem 9. oktobra zavzel mesto Vilno. Tam ga je pozdravil francoski guverner, ki mu je predlagal organizacijo mesta Vilne kot svobodnega mesta. Ldu.

V MARIBORU VLADA SEDAJ MIR.

Maribor. 14. Po snočnih izgredih se niso pripetili novi incidenti. Noč kakor tudi današnji dan sta potekla popolnoma mirno. Trgovine katerih lastniki so Nemci, so bile danes ves dan zaprte. Za danes ziutraj napovedanega ponovnega protestnega shoda ni bilo. Kakor vso noč so tudi danes patrolirale po mestu poleg varnostnih straž tudi močni vojaški oddelki. Glede izgredov je uvedena preiskava, da se izsledijo krivci. Nekateri krivci so že aretirani in izročeni sodišču.

POLOŽAJ GLEDE JADRANSKIH VPRAŠANJ.

Zagreb 14. »Jutarnji list« javlja iz Belgrada: V tukajšnjih političnih krogih se posebno živahno komentirajo vesti o tem, da odide k pogajanjem z Italijo med drugimi tudi general Pešič, namestnik šefa generalnega štaba. Iz te okoliščine sklepajo, da so za pogajanja z Italijo našli platformo. Naknadno je uspelo najti po posredovanju dr. Vesniča možnost, da se prično pogajanja na osnovi ki ne izključuje sporazuma. Dejstvo da se udeleže pogajanj tudi visoki častniki, nudi možnost kombinacijam, da je že sedaj mogoče, da se prične z ureditvijo strategičnih mej.

AMNESTIJA V ITALIJI.

Rim. 14. Kralj je podpisal štiri amnestijske dekrete. Amnestija se nanaša na osebe, ki so se pred 2. septembrom 1919 odtegnile vojaški službi. Nadalje velja amnestija za razne sločine, izvršene v novih pokrajinah.

NEMIRI NA PRAŠKEM NEMŠKEM VSEUČILIŠČU

Dunaj 14. »Neue Freie Presse« javlja iz Prage, da so vsled konflikta med nemškimi in slovaškimi slušatelji na praškem nemškem vseučilišču glede na ukinjeni numerus clausus na tem vseučilišču včeraj zjutraj nemški dijaki zasedli vhod h kvesturi, da bi preprečili vpisovanje slovaških slušateljev. Pozneje so se pričela pogajanja med obema strankama. Nemški dijaki so stavili pogoje za obvarovanje nemškega značaja nemškega vseučilišča. Na popoldanskem shodu so slovaški dijaki odklonili zahteve nemških.

NUMERUS CLAUSUS NA PEŠTANSKI UNIVERZI.

Budimpešta 13. Ministrski svet se je pečal tudi z vprašanjem vpisovanja na vseučilišču in je sklenil, da naj se pri vpisovanju in sploh pri zavarovanju učne svobode postopa kar najstrožje.

Koroški plebiscit.

(Konec.)

V preteklih dobah je veljal strah za izvrstno in neizogibno sredstvo vladanja in za dobrega državnika se je smatral kdor je mogel reči: »Vsi se me boje.« Čas poteka, toda nazori nekaterih ljudi mu ne moreio slediti in ostajajo daleč za razmerami ki se nujno izpreminjajo. Tudi pri nas imamo še dovolj tiste predpotopne politične modrosti, ki zahteva predvsem »respekta«, doseljivega baje s tem da se kaže ljudstvu »močna roka«. Te zastarele doktrine so se uvedle tudi na Koroškem v prakso, in ker ne živimo več v dobi vsegamogočnega svetovnega absolutizma in nasje vdane vere v vsako oblast so morale roditi najslabše efekte.

Pri plebiscitu bi bil formalno pač lahko odločil en sam glas večine na eni ali drugi strani. Toda formalna zmaga sama na sebi ni vse, za kar je šlo na Koroškem in zato tudi ni najvažnejše vprašanje, ali je odločilo nekoliko glasov več ali manj. Veliko več bi bilo ležeče na tem koliko je Jugoslavija resnično pridobila pri koroškem ljudstvu — ne le za dan glasovanja temveč trajno. Koliko je pridobila, kako je ljudstvo privezala k sebi ne s fizičnimi vezmi, ki lahko popokajo ob prvi priliki, temveč z resničnim nagnenjem? Koliko je ustvarila v dušah tega ljudstva čuta in zavesti skupnosti z nami? Kako jih je prepričala, da je njih pravo mesto na naši strani, med nami?

To je bilo jedro koroškega problema, zakaj od Koroščev je bilo pričakovati, ne le da glasujejo pri plebiscitu za nas, ampak da ostanejo potem z nami, da bodo živeli v naši državi in da se ne bodo nikdar kesali glasovanja za nas.

Za to nalogo so bile povsem slepe oči veljakov, ki so si prilastili vodstvo vse plebiscitne akcije. Pripravili so se za to delo, kakor so bili včasi vajeni pripravljati se za kakršne koli volitve, pri kateri se je skoncentriralo vse v želji da se pridobi baš za dan volitev zadostno število glasov kakor se je moral po častitljivih starih metodah študent naučiti za izpit toliko, da je znal odgovarjati na običajna vprašanja, potem pa je s križevimi mukami pridobljeno znanje lahko takoj splavalo po vodi. Plebiscit je bil tem gospodom plebiscit in nič drugega ne: če se le doseže na kakšen način potrebna večina pri glasovanju pa je vse lahko potlačeno: vrag naj se briga za to, kako se bodo Korošci drugi dan potem počutili med nami in kako nas bodo gledali čez nekaj časa. Saj bodo tedaj »naši«, to se pravi: Itak nas obdo morali ubogati.

Tak je bil sistem, za katerega je balkanska brezbrižnost centralne vlade prav tako odgovorna, kakor prevzetna domišljavost naših domačih mogotcev, v prvi vrsti naših klerikalcev, ki so smatrali Koroško sploh za svojo posebno domeno. In na podlagi tega sistema je moral izostati uspeh ki bi bil v resnici izostal tudi tedaj, če bi nam bil plebiscit prinesel večino. Navsezadnje je še vedno mogoče, da dobimo del Koroške na drug način: prerokov ni več in vse možnosti se niso izčrpale zadnjo nedeljo. Ali uspeh ni v tem, da se nam na katerikoli podlagi prisodi toliko in toliko teritorija in toliko in toliko prebivalstva, če nismo pridobili tudi src in glav tega ljudstva. S takim pridobivanjem bi pa morali tudi v najugodnejšem slučaju še le pričeti, ko bi bili Korošci že naši.

Kdaj so se takozvani merodajni faktorji resno potrudili da bi se bili vživeli v dušo, v mišljenje, v čustvovanje koroškega ljudstva? Kdaj so se brez predsodkov vprašali kakšne so prednosti in kakšni nedostatki, med katerimi naj izbira to ljudstvo? ... Pravili so nam, kakšnih sredstev se poslužujejo nasprotniki v boju: toda koliko modrejša so bila sredstva, s katerimi so sami poizkušali vplivati na glasovalce? Marsikatero orožje Nemcev je bilo smešno, marsikatero odurno: toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju, češ, kar znate vi, znamo tudi mi kakor da bi šlo za to, kdo da »jo bo drugemu boli pokazal«.

Koroščev v pasu A je ogromna večina: to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Klub deželni meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzlic vsem germanizatoričnim poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobila naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki so mogli vplivati ne le na glasovanje, ampak na trajno orientacijo koroških Slovencev. In treba je bilo tudi drugim pogojem posvetiti potrebno važnjo in uravnati taktiko po njih.

To se ni zgodilo, ker so gromovniki enostavno podcenjevali ljudstvo, predpostavljajoči, da mora misliti z njihovimi, ne pa s svojimi glavami. Kar je centralna vlada pošiljala v deželo, je bilo tako ubožno instruirano, da se je vedlo kakor v sovražnem kraju. Koroščec je bil brez ozira na narodnost »Švaba«, kateremu je bilo treba pokazati »ko smo mi«, in — kazalo se je na načine, ki lahko povzročajo vse, gotovo pa ne naklonjenost ali celo ljubezen. Čudno pač ne more biti, da so se ljudstvu razne metode »osvobojevanja« priskutile.

Napake, tudi če so resne, se naposled lahko popravijo, če je za to dovolj časa in predvsem dobre volje. Če na našem vzhodu niso poznali dežele in naroda onkraj Karavank, kakor še raznih drugih delov države ne poznajo, je bila tem nujnejša naloga naših bližnjih voditeljev, da bi odpravili neubranosti in izbrisali mučne vtiske potem pa skrbeli, da se ljudstvu priljubi država, za katero naj glasuje.

Morda menijo politični kapitani, ki so se postavljali, da je ves plebiscit njih specijalna osebna zadeva, da so ravnali v tem zmislu. Če so takih misli je s tem le dokazana njih popolna nesposobnost za posel katerega so se bili lotili. In taka nesposobnost je greh, če se rine v ospredje, namesto da bi ostala tam, kjer ne more povzročiti škode. Morda mislijo, da so opravili Salomonovo delo, če so ljudstvu pripovedovali, kako Avstrija strada, obenem apelirali na njegov etični čut. Vpričo tega ostentativnega povdarjanja avstrijske gospodarske mizerije se je moralo tem bolj oglašati vprašanje kakšne da so druge razlike med Avstrijo in Jugoslavijo: od pustega materijalizma se je moral pogled obračati tudi do drugih vrednosti.

Naši bogovi in polbogovi pa niso storili ničesar, prav ničesar, da bi bilo moglo koroško ljudstvo tudi v tem oziru dobiti ugodne odgovore. Imeli so režijo v deželni vladi, sedeli so v centralni vladi, toda pustili so, da se je država kobacala mučno in trudno po blatni cesti »kako Bog da«. Ali se je moglo Koroščem zakriti, da nismo dve leti imeli volitev in da je bil zaman vsak trud socijalistov doseči ta prvi pogoj konstitucionalnega življenja? Ali jim je bilo mogoče dopovedati, da Avstrija ni republika? Saj so se taki klici razlegali po deželi in kdor kaj razume ljudsko dušo, bi bil moral razumeti, da bodo taka vprašanja neizogibno igrala svojo vlogo pri glasovanju. Le kdo še vedno misli, da je ljudstvo testo, ki ga vsak politični pek lahko mesi po svoji volji, je mogel ostati slep vpričo dejstva, da je zapustil politični prevrat Avstrije tudi na Koroškem globoke sledove in da je mogla biti le večja svoboda privlačna, reakcija, v katerikoli obliki pa da je mogla le odbijati. Toda taka slepost je res vladala tam, kjer bi bilo treba največje jasnosti, največjega umevanja in izvajanja praktičnih posledic.

Deklamirali so po Koroškem: Jugoslavija je bogata dežela. Kdorkoli pa je odprl oči je opažal, da se ovira dviganje zakladov, kakor da se dokazuje prav posebna bistroumnost, če se iznajde vsak dan kakšen nov davčni carinski ali drugi trik za oviranje industrije. Peli so: Jugoslavija je rodovitna. A tisti, ki bi potrebovali rodovitne zemlje, so izvedeli, da je bila pač tudi v Jugoslaviji izdelana agrarna reforma, da so pa nje izvedbo preprečili prav tisti, v katerih roke naj bi položili svojo usodo in ki potrebujejo tudi agrarne reforme, da se zboliša njih položaj. Ce ščiti katoliška gospoda interese mohamedanskih begov boli kakor potrebe bosanskega krščanskega kmeta, kaj naj se pričakuje od nje, če bo treba seči po zemlji katoliških fevdalcev, kloštrov in škofij?

Pravili so: Jugoslavija ima vsega dovolj. Ljudstvo je pa vpraševalo: Kaj pa svobode? In videlo je le nekoliko drugače pobarvane relikvije iz habsburške dobe, militarizem, konfiscirane časopise, komisarje na shodih, prepovedi sestankov in podobne utenzilije gospodovanja ki jih je Avstrija vendar že pometala med staro šaro.

Kako bi bilo vse drugače, ako bi bili z Avstrijo tekmovali na tem polju in jo prekosili in pokazali ljudstvu, na katero smo apelirali, da je v našem domu res lepše in sicer lepše za ljudstvo, ne pa za mogotce! Nikdar se ne bi mogli Slovenci odvračati od nas če bi spoznali, da dobe tukaj ne le nekolko več moke, ampak tudi tistega kar ima za človeka višjo ceno od špeha in boba. Noben slovenski glas ne bi bil oddan proti nam če bi bili glasovalci videli, da jih ne vabimo v kletko, ampak da bodo z nami vred lahko živeli v prostosti.

Domišljava prevzetnost je preprečila to in sedaj plačujemo drago ceno. Ali se bomo vsaj kaj naučili iz tega?... Še ni konec vseh dni in še pred marsikatero usodepolno vprašanje bo postavljen narod. Pustimo oblast v nerodnih rokah sedanjih mogotcev, volimo zopet starokopitneže, ki so prespali leta svetovne izpremembe, gardiste propadajočih sistemov, nazadnjake, ki se obešajo na kazala ure, pa bomo tudi nadalje lahko tavali od krize do krize in doživljali pojme, ki postanejo lahko še katastrofalnejši za narod. Ljudstvo ima besedo.

Kočevskim sodrugom znižane kazni.

Uspeh intervencije s. Ant. Kristana.

Kakor je znano našim čitateljem, je po nesrečnih aprilskih dneh v katerih so tzv. komunisti napravili najrazličnejše neuspele poskuse, v Kočevju divjal komisar Marčič in šest naših sodrugov obsodil na težke kazni od šest mesecev in 10.000 K do enega meseca in 2000 K globe. Vrgel jih je v zapor, v katerem so nekateri sedeli več kot mesec dnij. Pri odmeri gori omenjene kazni, se pa ta zapor ni upošteval. Deželna vlada pod poverjenikom prof. Remcem je seve potrdila izrečene kazni ubogim kočevskim sodrugom.

Sodr. Anton Kristan je v Ljubljani in v Belgradu takoj napravil vse korake na pristojnih mestih, da se te krute kazni radi prestopka zborovalnega zakona omilijo kolikor je sploh mogoče.

Uspeh ni izostal. Te dni je prejel sodrug Anton Kristan naslednji dopis.

Gospodu Antonu Kristanu, ministru na razpoloženju in narodnemu poslancu v Belgradu.

Oziraje se na Vašo brzojavko od 28. junija t. l. ter Vaše druge vloge in dopise čast mi je obvestiti Vas, da je vodja poverništva za notranje zadeve v Ljubljani vsem delavcem iz Kočevja, ki so bili od okrajnega glavarstva obsojeni radi prestopka zborovalnih predpisov, zaparne kazni popolnoma spregledal, denarne pa znižal, in sicer Ludoviku Tišer, Aloiziju Rebič in Aloiziju Novak na 30 K, Ivanu Windischman in Viktoriju Mastnak na 20 K, Francu Uršiču pa na 10 K.

Sprejmite, gospod minister, i ob tej priliki zagotovilo mojega odličnega spoštovanja.

Minister za notranje zadeve: M. Drašković.

Torej: mesto šestih mesecev in 10.000 K — se je kazen zaporna odpustila, denarna pa znižala na 30 K, oz. 20 K, in 10 K.

Proti draginji.

Interpelacija posl. Antona Kristana in tov. na ministra za socijalno politiko in ministra za prehrano.

Gospoda ministra!

Nedavno smo Vaju v posebni interpelaciji opozorili na neprestano naraščajočo draginjo in prosili smo Vaju, da storita vse potrebne in primerne korake, da se razmere v tem pogledu ublažijo. Ne vemo, kaj se je uradno storilo v smislu naše interpelacije, — vemo pa, da draginja le narašča. Vsled naredbe celokupne vlade, s katero so se odredili novi davki (trošarina, carina, monopol) se je vse zopet podražilo. Ali najznačilnejše za neurejenost razmer so cene žita. Danes je narasla cena pšenici, ki nam daje »naš vsakdnji kruh« na deset kron za kilogram v plodovitem Banatu. Pšenično moko št. 0 dajajo vsi mlini že po 15 K za kg, in vse pa še kaže, da se bode ta cena še povečala.

Vprašamo gospoda ministra:

1. ali jima je to znano?

2. kaj mislita ukreniti, da se cene žitu in s tem kruhu znižajo.

V Belgradu, 11. oktobra 1920.

Irska in Anglija.

Položaj na Irskem ne kaže, da bi se hotel v doglednem času izboljšati: nasprotno: zadnji Lloyd Georgeev govor v Carnarronu povzroči, da nastane napetost med duhovi še večja, dokler se končno ne pretrga veriga, ki jih danes tako sramotno spaja v razmerju imperijalista-oblastnika do svobodoljubnega tlačana.

Dosti je na Angleškem faktorjev, ki stremijo po tem, da se ponudi Ircem obširna avtonomija podobna nekako avtonomijam velikih britanskih dominijonov v Kanadi, Avstraliji in Južni Afriki, ki se vladajo sami. Poleg zmernih meščanskih strank katere se zavzemajo za to rešitev irskega vprašanja po svojih zastopnikih Asquithu, Grevu in Morlevu, je nastopila zlasti »Labour Party«, ki je že od nekdaj strah in groza vsem okostenelim diplomatom angleške kramarske politike. Toda gospod George si je enkrat vtepel v glavo, da se ne bo oziral na programe raznih strank, ampak se držal tistih svojih trdnih načel, ki jih danes na Irskem že noben vrag ne smatra resnim.

Bolje rečeno — načel dublinskega komandanta, generala Utarceadvia, ki ga ni sram, da zagovarja in nagovarja razbesnelo policijsko bando, da požiga separatistična mesta, da pokolje na tisoče nedolžnih ljudi.

Takšna je politika Angleške: tukaj sleparstvo in prilizovanje, tamkaj špekulativno podkupovanje in če vse nič ne pomaga naj izpregovori surova pest! Ta naj odloči tudi vprašanje irske revolucije. Anglija dobro ve, da se ne sme ponižati niti do ene koncesije, če noče izgubiti na ugledu in strahu, ki ga imajo eksploatirane zemlje do nje in ki že tako komaj čakajo trenutka, da se pokaže košček njene slabosti doma v Evropi. O Angliji dobro ve, da je samo malik z lončenimi nogami zato pa jih skuša tajiti s tem, da trdneje stopa. In zato naj mala, izmozgana irska dežela nikar ne upa, da prekriža njene načrte!

Iz tega principa sledi vsa nečloveška politika Lloyda Georgea in zato podpira imenovani gospod grozodejstva soldateske in Macreadyjevih špicljev ter unionistične težnje Ulsterijancev. To je sam priznal v zadnjem govoru v Carnarvonu, kjer se ni bal izzivati niti »Labour Partyja«, niti ne »Sinn-Feina«. K temu govoru »Labour Party« ne bo molčala in Sinn Fein se tudi ne da brez kazni izzivati. Tako gre razvoj tudi v veliki ponosni Angliji svojo naravno pot — od prešernosti do padca, od kapitalističnega absolutizma do dejanskega demokratizma.

Telegrami.

GIOLITTI PRED PADCEM.

Milan, 13. »Secolo« govori o možnosti, da bo Giolitti kmalu stopil iz vlade. Nadomestil bi ga bržkone predsednik De Nicola.

BOLGARI PROTI IZROČITVI VOJNIH KRIVCEV.

Sofija, 14. Dunajski korespondenčni urad poroča: Iz vseh krajev dežele prihajajo protesti proti izročitvi vojnih krivcev Srbiji, Romuniji in Orški.

STAMBOLINJSKI V LONDONU.

London, 13. Bolgarski ministrski predsednik Stambulinjski je izjavil v interviju, da je nastala nova bolgarska država z izpremenjeno upravo, drugačnim načinom vladanja in z izpremenjeno zunanjo politiko. On se nadeja, da bodo med novo Bolgarijo in Anglijo vladali prijateljski odnošaji. Kakor on meni, obstoji podstava za dober sporazum med Bolgarijo in sosedi. On prosi za posredovanje Anglije in drugih ententnih držav.

ANARHIJA NA IRSKEM.

Dublin, 14. V Batrck Collegeu je bil včeraj težko ranjen profesor. Vojaške oblasti so odredile v okolici instituta obširne preiskave. V Dunmanwayu je napadla tolpa približno 100 ustašev oddelek orožnikov. Na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih. V Londonderryju je prišlo do spopadov, pri čemer je bilo mnogo ranjenih.

POLJSKO RUSKO PREMIRJE.

London, 14. Iz Varšave se poroča da je bilo poljsko-rusko premirje podpisano v ponedeljek ponoči. To premirje se more odpovedati prvih 21 dni v 48 urah, potem pa v dveh tednih. Ratifikacija se izvrši v 50 dneh. Ratifikacijske listine se bodo izmenjale v Libavi.

RUSKO POLJSKA VOJNA.

Varšava, 14. Frontno poročilo od 13. t. m.: Naši oddelki so razbili odpor sovjetskih divizij in dne 12. t. m. zasedli Molodečno. Na južnem odseku se je naša konjenica po globokem sunku, ki se je pričel dne 7. t. m. vrnila iz Korvzina potem ko je demolirala ondotno postajno pohištvo in razrušila most.

Varšava, 14. Frontno poročilo z dne 13. t. m.: V odseku Molodečno in Koidanov trdovratni boji z menjajočim se uspehom. Pri Sludsku se vrše boji za mesto. Pri Proskurovu so se zapadno od Dorašnje razvili novi boji.

Berlin, 14. Kakor poročajo listi iz Amsterdama, javlja »Morning Post«, da so Poljaki pod generalom Malschovitzem zasedli Minsk.

PROHIBICIJSKE ODREDBE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Washington, 13. Tukaj se bavijo z razmotrivanjem sredstev, da bi zaplenili in prodali vse tuje ladje, ki proti zakonu privažajo alkohol v Zedinjene države.

Politične vesti.

+ **Pričetek kulturnobojnega klanja.** Mentor je objavil v »Sl. Narodu« članek o »Nadčloveku in Vsečloveku« — — — ki ga nismo brali. »Slovenec«, kateremu jugoslovanstvo smrdi, je zaropotal z zarjavelo sabljo in izprožil svoje stare, izrabljene in neškodljive bombarde: »Katoličizem ali Jugoslovanstvo!« To je podžiganje »kulturnobojnih inštinktov«, to so kričači! — Morda je pa kulturni boj pri nas že res potreben, zlasti, ker se pred vsakimi volitvami verstvo iznova izrablja v politične namene, v usurpiranje politične moči.

+ **Zagrebški komunisti** so objavili v svojem glasilu volilni manifest Komunistične Partije Jugosavije. V tem manifestu zabavljajo zopet čez socijalno demokracijo, kakor je že njih znana navada. Program, ki ga objavljajo, je splošen, skrbno pa se ogibljejo omeniti taktiko, s kakršno komunisti »mislijo« doseči kaj v korist delavskega ljudstva.

+ **Pred volitvami v Dalmaciji.** »Novi List« kalkulira o izidu volitev v konstituanto, da bodo dobili v Dalmaciji izvenstrankarji 5—6 poslancev (dr. Trumbić-Smodlaka), klerikalci 3—4, demokrati 1 in komunisti in radikalci najbrže po en mandat.

+ **Zborovanje italijanskih socijalističnih voditeljev.** Iz Rima poročajo: Voditelji zmernih frakcij v Reggiu so izjavili, da se nameravajo polastiti moči, da oslabe ekstremnost. Napačno je misliti, da gre na tem kongresu za osebna vprašanja. Modigliani je naglašal, da je prišla ura, ko se lahko polaste vse moči, ako hočejo rešiti državo pogina. Meseca februarja ali marca bo stanje Italije glede prehrane katastrofalno. Vprašanju, ali naj socijalisti pri teh okoliščinah prevzamejo vlado od meščanskih strank, je Modigliani pritrdil.

+ **Italijanski socijalisti in Rusija.** Parlamentarni klub italijanskih socijalističnih poslancev je na zborovanju, ki se je vršilo pred par dnevi, mnogo razpravljal o Rusiji in o tem, da-li so boljševiške metode umestne tudi za Italijo. Na zborovanju so referirali večinoma oni, ki so bili pred nekaj meseci v Rusiji. Že pri teh poročilih so si bili zelo nasprotni. D'Aragona je opisoval slabo gospodarsko stanje Rusije, predvsem njene industrije in konštatiral, da ni v Rusiji nobene politične svobode. Poleg zadružne trgovine je v Rusiji tudi svobodna trgovina, ki se pa prav nič ne drži maksimalnih cen. Spekulantstvo se je razpaslo po vseh krajih. Volitve v sovjete so zelo enostavne: diktira se kratkomalo lista, ki mora biti voljena. Kmetje se volitev sploh ne udeležujejo in pripuščajo, da se voli kdorkoli. — Bombacci je potrdil resničnost teh D'Aragonovih izvajanj. Seratti je na to izjavil, da italijanski proletarijat ne sme biti niti »učitelj, niti učenec ruskega«, — temveč da se mora z izkušnjami ruskega proletarijata le okoristiti in upotrebiti svojo posebno taktiko. — Italijanski socijalisti, ki so bili v Rusiji, bodo sestavili pismeno izvestje o položaju v Rusiji. O stvari bodo govorili še na kongresu italijanske socijalistične stranke, ki bo v Fiorenci od 29. dec. t. l. do 3. jan. prihodnjega leta.

+ **Tittoni proti gospodarskemu nadvladju.** »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Milana: Oficielni zastopnik Italije v svetu zveze narodov senatni predsednik Tittoni je podal zborovanju udruženja zveze narodov v Milanu nastopni predlog, katerega je v imenu italijanske vlade na zadnjem sestanku sveta zveze narodov meseca avgusta predložil v San Sebastianu in o katerem se bo razpravljalo na prihodnjem sestanku sveta zveze narodov v Bruklju. Svet zveze narodov sklene sprejeti za sejo prihodnjega zborovanja uporabo člena 23 versailleske mirovne pogodbe, ki zagotavlja vsem državam, pripadajočim k zvezi narodov, pravično trgovsko - politično postopanje, ki je nezdružno z monopolizacijo za življenje neobhodno potrebnih sirovin in z izkoriščanjem narodov po velikih kapitalističnih trustih. — Utemeljujoč ta predlog je dejal Tottoni: Ako hočemo res imeti mir in pravičnost, se mora onegočiti ne samo politično, temveč tudi gospodarsko gospodstvo nekaterih držav na škodo drugih. Kaj povzroča nadležnejše in nevarnejše ogrožanje svetovnega miru, kakor protislovje med državami, katere je vojna obogatila in med državami, katere je vojna pritirala v siromaštvo, med državami, ki so izkoriščane in državami, ki izkoriščajo?

+ **Politično gibanje nemških socijalnih demokratov v Češkoslovaški.** Na pravkar zaključenem strankinem zboru nemške socijalne demokracije v Češkoslovaški v Karlovich Vareh je poročal o njenem političnem gibanju njen tajnik m. dr. sledeče: »Stranka se je ustanovila na zboru v Teplicich l. 1919. Venomer je v vprašanjih, ki so se tikala skupnih zadev, iskala zvez s češkimi sodrugi in jih je tudi večkrat dosegla. Kot v vseh strankah so se tudi v njej pojavili levičarji — komunisti. Poizkusi z izdajanji kakih listov ali z ustanavljanji lastnih organizacij so se komunistom vedno ponesrečili. Volitve so prinesle stranki veliko zmago. Dobila je 45 odst. vseh nemških gasov: torej 31 poslancev in 16 senatorjev. — Stranka ima 11 dnevnikov, en list, ki izhaja vsaki drugi dan, tri, ki izhajajo dvakrat na teden in pet tednikov. Stranka izdaja lastno korespondenco. Tepliški zbor je proglasil znanstveno glasilo avstrijskih socijalnih demokratov »Der Kampf« tudi za glasilo češkoslovaških socijalističnih Nemcev. — Predsednik strankinega načelstva je sodrug J. Seliger, namestnika in upravitelja osrednjega tajništva sta ss. Czermak iz Teplic in dr. Czech iz Brna. Okrožnih organizacij ima stranka 17, okrajnih 95 in krajevnih 1742. Svoje prispevke je plačalo v dobi od 1 januarja do 31. junija 1920 821.691 moških pristašev in 293.421 žensk. Mesečno smo prejeli povprečno 49.867 ženskih in 136.948 moških prispevkov. Dohodki strankine blagajne so znašali 115.679 Kč. Stranka ima svoj volilni sklad, katerega dohodki so znašali 260.947 Kč. Gibanje žensk predstavlja v stranki nekako četrtino pristašev. Toda v ustanavljanju lastnih organizacij se žene ne odtujujejo in ostajajo rajši združene z moškimi. Žene imajo v parlamentu tri in v senatu eno zastopnico. Žene izdajajo tudi lastno glasilo, štirinajstdevnik »Die Socialdemokratien«, čigar naklada je v juniju znašala 53.000 izvodov.

+ **S polno paro in puškami.** Slovaška črna garda je sklicala te dni pod predsedstvom znanih separatistov Hlinke in senatorja Klimke javen klerikalen shod, pri katerem je prišlo do prelivanja krvi. Oba govornika sta ščuvala poslušalstvo proti Čehom in učiteljstvu (!), k čemur so nekateri prisotni neoboroženi vojaki protestirali. Vsled tega jih je ljudstvo s sekirami napadlo in sedem smrtno ranilo. Vojaška patrulja, ki je prihitela napadencem na pomoč, je ljudstvo razkropila s streli »v zrak«. Pri tem sta bili dve osebi ubiti — vrag vedi, kako se je to zgodilo! Gospod župnik Hlinka in gospod senator Klimka sta se nato podala v naslednjo vas k velikemu ljudskemu zborovanju, da se nadalje s polno paro delujeta za »blagor« vsega krščanskega človeštva.

+ **Nemških ne noter, francoških ne ven!** Francoski socijalist Rappaport piše v »Humanité«, da je nameraval podati se na kongres nemških neodvisnih socijalistov v Halle, toda francoska vlada mu ni dala potrebnih potovalnih listin.

+ **Angleška in francoska vlada** sta se sporazumeli o besedilu note Poljski zaradi dogodka v Vilni. Komisija zveze narodov je že v Vilni in vodi prinskave, ki naj privedejo ureditev tega vprašanja. V London je dospelo litvansko odposlanstvo, da bi naprosilo Anglijo za posredovanje v vprašanju Vilne. »Times« pišejo: Anglija kakor tudi Francija bosta ugovarjali proti zasedbi Vilne in od poljske vlade se pričakuje nekaj več kakor grajalne besede.

+ **Izključeni socijalistični zastopniki newyorške postavodaje ponovno izvoljeni.** V New Jorku so bili dne 15. septembra ponovno izvoljeni vsi iz newyorške postavodaje odslovljeni socijalisti. Kakor je večini čitateljev Naprej znano je newyorška postavodaja, načelu ji njen predsednik Sweet, izključila vseh pet socijalističnih zastopnikov, ki so bili obdolženi neloijalnost napram deželi ko je bila v vojni. 15 septembra so se vršile za ta mesta nadopolnilne volitve, pri katerih sta se demokratična in republikanska stranka združili z namenom, da združeni porazita socijalistične kandidate. Toda vzlic vsem naporom so socijalisti zmagali z lepo večino. Izključeni iz postavodaje in ponovno izvoljeni so Samuel Orr, Louir Wladmann, Charles Solomn, August Claesens in A. De Witt.

+ **Volitve na Danskem** so se končale. Vseoa skupaj je bilo izvolienih v zbornico 74 poslancev, med temi 31 liberalnih, 22 socijalistov, 13 konservativcev in 8 radikalcev.

+ **Protibolševiška vlada v Novgorodu?** V Novgorodu so baje postavili novo vlado, ki so jo na čelu Markov Pietrovskij, Černov in Spiridonov. Ta vlada je protibolševiška.

+ **Klerikalci kandidirajo Žebota v konstituanto.** Ali bo kandidiral kot kvalificiran ali kot nekvalificiran kandidat, ne vemo. Vemo samo, da je to najsvetlejša luč v zbirki klerikalnih kandidatov. Poskusili bomo v prihodnjih tednih, da ujamemo par žarkov te svetlobe, pa jo podamo našim bralcem za vzgled.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Trbovlje. Vabimo vse zaupnike krajevne politične organizacije JSDS. v Trbovljah na sejo, ki se bo vršila v soboto, dne 16. oktobra 1920, ob 5. uri popoldne v društveni pisarni. Dnevni red važen, polnoštevilna udeležba dolžnost! — Predsednik.

Vestnik Svobode.

Dramatični odsek »Svobode« vprizori v nedeljo, dne 17. t. m. v Travnovi dvorani na Glincah veseloigro v treh dejanjih »Perčant možje«. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnice se dobe v prodajalni konkumnega društva na Glincah in v Rožni dolini.

LISTEK.

Skrivnost „rumene sobe".

Francosko spisal Gaston Leroux.

(Dalje.)

Šla sva nazaj po galeriji: ko sva šla ravno mimo stanovanja gdčne. Stangersonove, je odprl sluga vrata v salon — g. Stangerson je imel sedaj salon za obednico — in ko so ostala vrata nekaj časa odprta, sva prav razločno videla gdčno. Stangersnovo, ki je izrabila služabnikovo odsotnost, med tem, ko je njen oče pobiral nekaj s tal, kar ji je padlo z mize, kako je urno izlila vsebino male stekleničke v Stangersonov kozarec.

XXI.

Na preži.

Mene je to precej razburilo. Rouletabille se pa ni dosti zmenil za gospodičino ravnanje. Zopet sva sedela v njegovi sobi, še govoril ni o čudnem prizoru, ki sva ga ravnokar presenetila, ampak mi je dajal zadnja navodila za to noč. Najprej bova večerjala. Po večerji odidem v temni kabinet, kjer naj čakamo toliko časa, **da bom kaj videl.**

— Če zagledate prej kakor jaz, mi razlaga prijatelj, potem me morate obvestiti. To se zgodi le, če pride neznanec v desno galerijo od druge strani in ne od prečne galerije, vi bodete namreč lahko pregledali celo desno galerijo, jaz pa morem prezreti samo prečno. Obvestili me bodete tako, da odvijete vrvico pri zastoru na oknu v desni galeriji, in sicer na zadnjem oknu, ki je najbližje temnemu kabinetu. Zastor bo sam padel zagrnil okno in ker je galerija razsvetljena, zbrisal štirioglato svetlo liso. Da to storite, vam bo treba samo roko iz kabineta iztegniti. Prečna galerija leži pravokotno proti desni galeriji, skoz okna prečne galerije vidim tako vse svetle pravokotnike, ki jih tvorijo okna v desni galeriji. Če se stemni svetla lisa, ki nju zanima, **bom že vedel, kaj to pomeni.**

— In potem?

— Potem me bodete zagledali na ogalu prečne galerije.

— In kaj naj jaz storim?

— Takoj pridete proti meni, za neznancem, toda jaz bom že pri njem, **videl bom že, če vstopi njegov obraz v moj krog...**

— Ki je zarisan s pravim koncem pameti, pristavim z nasmehom.

— Zakaj se smejete? Ni prav nič potrebno... Požurite se raje in se še malo poveselite, ker prisegam vam, da kmalu ne bodete imeli več prilike.

— In če nam uide?

— **Tem bolje!** pravi ravnodušno Rouletabille. Ni mi toliko na tem, da ga dobim: lahko bo ušel po stopnicah in po veži v pritličju... In to še prej ko dospete vi do stopnišča, vi ste namreč prav na koncu galerije. Ko bom videl njegov obraz, mu ne bom branil pobegniti. To je vse, kar hočem: videti njegov obraz. Potem bom že znal vse potrebno ukreniti, da bo za gdčno. Stangersonovo mrtev, pa četudi ostane pri življenju. Če ga ujamem živega, mi mogoče tega gdčna. Stangersonova in g. Robert Darzac ne odpustita nikoli! Zameriti se jima nečem: sta krasna značaja. Ko sem videl, kako je nalila gdč. Stangersonova v kozarec svojega očeta uspavalne kapljice, zato da se njen oče to noč ne bo prebudil vsled njenega razgovora, ki ga mora svojemu morilcu dovoliti, potem lahko razumete, da bi se njena hvaležnost do mene znatno skrčila, če bi pritiral pred njenega očeta neznanca iz Rumene sobe in nerazumljive galerije **z zvezanima rokama in z odprtimi usti.** Najbrže je velika sreča, da je v noči nerazumljive galerije izginil neznanec, kakor bi ga začaral! Spoznal sem to takrat na gospodičinem obrazu, ki se je neverjetno razjasnil ko je izvedela, **da je On ušel.** Razumel sem, če hočem rešiti nesrečnico, ni toliko važno, da zgrabim morilca, pač pa da mu zamašim usta, **potem pa naj se to že zgodi na katerikoli način.** Toda ubiti človeka! ubiti človeka! to ni malenkostna reč. In, kaj me vse briga?... Posebno če mi ne da prilike!... Na drugi strani, naj mu zamašim usta čeprav mi ona ničesar ne zaupa... to je pač težka naloga, vse si lepo splesti iz nič!... Na srečo sem, dragi prijatelj vse uganil... ali ne, sklenal... in danes ne zahtevam od neznanca druzega, kot, da mi prinese svoj obraz, ki mora vstopiti..

— V krog...

— Tako je. In njegov obraz me ne bo presnetil!...

— Mislim, da ste že videli njegov obraz, takrat ko ste skočili v sobo...

— Slabo... sveča je stala na tleh... in potem ta brada...

— Ali je danes ne bo več imel?

— Lahko trdim, da jo bo še imel.. a v galeriji je svetlo, in tudi, sedaj, jaz vem... ali vsaj moja pamet ve.. tako bodo videle tudi moje oči...

— Samo videti ga moramo, potem lahko pobegne... zakaj je potem orožje?

— Zato, dragi moj, **če neznanec iz Rumene sobe in nerazumljive galerije spozna, da jaz vem, je za vse sposoben! Takrat se bova morala braniti!**

Dnevna kronika.

Ministrski predsednik — kocka. »Glas Slobode« poroča: V Belgradu je sedaj dvignila precej prahu zadeva, ki se je pred dnevi odigrala v hiši bogatega belgrajskega trgovca Rističa. V to zadevo so zapleteni g. predsednik ministrskega sveta dr. Vesnič s svojo ženo, minister pravde ter drugi politiki in diplomati. V hiši belgrajskega trgovca so se zbirali kockarji iz »najvišje belgrajske družbe«. Med njimi so bili dr. Milan Vesnič, njegova žena in hčerka, Marko Trifkovič, minister pravde in drugi. Ti so igrali za velike vsote denarja. Gospoda so razmetavali tisoče, ker so si jih pridobili na zelo lahek način. Toda neki večer je zmanjkalo trgovcu Rističu iz omare v sobi, kjer so kockali, 240.000 d. Ko je Ristič to opazil, je prišel k svoji ženi, da jo vpraša, kaj je s tem denarjem, toda ona ni hotela vstati s stola, kjer je kockala. Druga jutro je izjavila pred preiskovalnim sodnikom, da ona ni mogla tedaj vstati s stola, ker je ravno z gospo Vesničevo zasledovala zelo važno potezo. Po končani igri je ga. Rističeva skupno s svojim možem »ugotovila«, da manjka v omari 240.000 dinarjev in je takoj osumila svojo služkinjo Leposavo Nestrovičevo in nekega inženirja, ki naj bi bil njen ljubimec, ali katerega je ona pregovorila, da izjavi, da je bil ljubimec služkinje. Pri Leposavi pa je bila istega dne v gostih njena rojakinja Natalija Krstič, ki je tudi služkinja. Gospa Ristič je skušala ob tej priliki prisiliti Natalijo, da krivo priča, da sta denar ukradla Leposava in inženir, katerega ime ni mogla zvedeti. Ko ji to ni uspelo, so bili vsi trije izročeni policiji. Na policiji je bila Natalija, da bi jo prisilili krivo pričati, tako batinana, da se nahaja sedaj v bolnišnici v smrtni nevarnosti. Okrožni fizik je ugotovil, da ima po celem telesu rane topega orodja. Služkinji Nataliji, ko so jo tolkli na policiji, je ponudil pisar Dušan Popovič 2000 dinarjev, last gospe Ristič, da priča, da je njena prijateljica Leposava ukradla z inženerjem denar. — Ko je preiskovalni sodnik na mestnem sodišču vprašal gospo Ristič, kaj so ta večer delali v njeni hiši, je gospa odgovorila: »Kockali smo se, toda pri nas je bil tudi g. Vesnič in vaš resortni minister, g. Marko Trifkovič.« Gospa Ristič bi podala preiskovalnemu sodniku še zanimivejše podatke, če bi ji njen odvetnik dr. Miličevič pustil še nadalje govoriti. G. Ristič je izjavil na mestnem sodišču, da nima časa, da bi se za te stvari zanimal, njegovega denarja ni, pa ni, a malo ga zanima, kaj se bo zgodilo s tema dvema deklicama. Tako poteka na kratko ta pravda. Toda gospoda iz »najvišje belgrajske družbe« bi jo sedaj rada zakrila, da bi ne prišli na dan še večji škandali. Upamo, da se jim to ne posreči!

Kmetijsko - gospodinjski tečaji po deželi. Poverjeništvo za kmetijstvo priredi to jesen pet gospodinjskih tečajev, ki bodo trajali od 15. t. m. do 23. decembra t. l., in sicer: v Dolenji vasi pri Ribnici pod vodstvom ge. H. Odlasek, v Podbrezju na Goreniskem pod vodstvom ge. F. Jaklič, na Vrhniki pod vodstvom ge. J. Primožič, v Ormožu pod vodstvom ge. E. Premrou in v Črni nad Prevaljem pod vodstvom ge. O. Sittig. V tečaje se sprejemajo dekleta iz bližnje okolice, pa tudi od drugod, ako dobe v okraju samem ali pa v njega bližnji okolici potrebno stanovanje.

Gospodinjska šola na liceju. Vse gojenke, ki so se zglasile za gospodinjsko šolo na liceju, se javijo v ponedeljek, 18. t. m. ob 9. uri dopoldne s krstnim listom in zadnjim izpričevalom k vpisovanju v »Mladiki«. V torek ob 9. uri se začne pouk.

Zopetna manifestacija za Koroško v Ljubljani. Dočim je bila včeraj sicer ves dan mirno, so pisani lepaki dopoldne pozivljali ponovno na protestni shod zaradi Koroške. Šlo se je baje tudi za nekak protest proti vladi v Belgradu. Ko pa se je popoldne razvedela vest, da je jugoslovansko vojaštvo zasedlo tekom dneva plebiscitno ozemlje, je bil shod pravzaprav le nekakega zadostilnega pomena. Pred Mestnim domom se je ob 7. uri zvečer zopet zbrala večtisočglava množica. Govorili so zborovalcem gg. Anton Brandner, dr. Oblak, Deržič in Fakin. Govorniki so razjasnili položaj na Koroškem, povedali, da je ozemlje po našem vojaštvu že zasedeno ter pozivljali, da naj ljudje ohranijo mirno kri, pripravljeni na »slučajnosti«. Shod se je kon al povsem mirno. Zborovalci so se razšli brez kakih nadaljnih pouličnih demonstracij.

Maribor po demonstracijah slovenskih otročajev. Po srednih demonstracijah je noč minila mirno. Včeraj so bile vse trgovine zaprte; v šolah se pouk ne vrši. Sram nas mora biti, da je prišlo do takih brezmiselnih provokacij, ko smo vendar kričali, da tiči v nas nekaj več kot samo dvetisočletna kultura tržaške nacijonalistične fakinaže.

Izpremememba pristojnega pošt. urada in uvedenje selske službe. Z dnem 15. okt. 1920 se izločijo iz okraja poštnega urada Št. Jakob v Rožu naslednji popisni kraji: Breznica, Hodnina, Leše in Zlatne (Svatna) ter pridele poštnemu uradu Podrožčica. Z istim dnem se uvede pri kr. poštnem uradu Podrožčica dostavljanje poštnih pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: Leše, Breznica, Zlatne (Svatne), Hodnina. Dostavljanje se bo vršilo dnevno razen nedelje.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti, je iskalo v preteklem tednu od 3. oktobra do 9. oktobra 1920. dela 472 moških in 70 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 127 moških in 84 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 171. — V delo se sprejmejo: klapci, poljski delavci, dekle tehničarji, čevljarji, drvarji, tesarji, mizarji, betonski delavci, zidarji, pletarji, železostrugarji, vzgojiteljice, kuharice, služkinje, sobarice, vajenci, vajenke, livarji, bolniške strežnice itd.

Zgubila se je v soboto zvečer zlata verižica z obeskom (medaljon) okrog 8. ure zvečer od Narodnega doma po Aleksandrovi cesti, Šelenburgovi ul. do dramskega gledališča, oziroma po Erjavčevi cesti za železniškim tirom na poti v Rožno dolino. Na medaljonu je monogram Z. K. 8. 9. 17. Pošten najditelj se prosi, da proti visoki nagradi prinese izgubljeno na upravo lista ali pa na policijsko ravnateljstvo.

Retta-Obradovič priredi dva večera v Trižiču, in sicer v soboto 16. in nedelio 17. t. m. V torek 19. nastopi v Novemmestu.

Usnjarska stavka v Zagrebu. V tovarni usnja v Zagrebu je stopilo v torek v stavko vse delavstvo. Delavstvo zahteva zvišanje plač. Zato opozarjamo vse usnjarje, naj ne potujejo preje v Zagreb iskat dela v usnjarsko tovarno, dokler ne bomo poročali o zaključenju mezdnega boja zagrebških usnjarjev.

Belgrajski občini primanjkuje moke za peko kruha. Občina pošilja na vse kraje Jugoslavije svoje delegate, da ji preskrbe moke. Sedaj je odšel zopet en delegat v Bečkerek, in kakor poroča »Beogradski dnevnik«, ni gotovo, če mu bo mogoče preskrbeti zadostne množine moke za belgrajsko prebivalstvo. Male množine ne bodo mnogo odpomogle pomanjkanju, katerega trpi danes Belgrad.

Združitev češkoslovaške in srbske pravoslavne cerkve. »Narodni Listy« pišejo: Po sporočilu predstojnika češkoslovaške cerkve Zahradnika Brodskega se pripravlja združitev češkoslovaške cerkve s srbsko-pravoslavno, pri čemer bi obdržala prav gotovo samostojnost. Kakor javlja »Tribuna«, je beograjski metropolit Dimitrijo naznanil osrednjemu komiteju češkoslovaške cerkve, da proglasi pravoslavna cerkev magistra Jana Husa za svetnika.

Po svetu.

— **Mezdni boj berlinskih časnikarjev.** Pogajanja med zastopniki delodajalcev in delojemalcev berlinskega časnikarskega obrta so v državnem delovnem ministrstvu dovedla do popolnega sporazuma. Dogovore pa morajo odobriti prizadete zveze in strokovne organizacije, kar se utegne zgoditi v četrtek.

— **Osobje velike opere v Parizu** stavka, ker niso ugodili njegovim zahtevam.

— **Kongres komunističnih strokovnih organizacij** v Bolgariji je bil 12. t. m. otvorjen v Sofiji. Zastopanih je 335 bolgarskih sekcij s 30.000 vpisanimi člani. Na kongresu so navzoči tudi trije komunistični delegati.

— **Atentat** je bil izvršen po poročilih iz Kazanja na predsednika tatarske sovjetske republike Sajdegaljeva. Predsednik je bil na roki lahko ranjen.

— **Opica kot priča pri obravnavi.** Izreden slučaj se je pripetil v Carigradu, ko se je poklicalo za pričo v zvezi z nekim umorom na izpričevanje opico. Ubit je upraviteli nekega cirkusa, ko se je nahajal v opičjem oddelku. Na sumu se je imelo nekega moškega in eno žensko. Sodnik je odredil, da se osumljenca pripeljeta pred opico, ki ju je spoznala in javila veliko jezo in grozo. Sodnik je odločil, da sta kriva.

— **Rekord na klavirju.** Doslej je bil rekord pri sviranju na klavir 105 ur. Sedaj pa je pariški profesor Kemp prekosil ta rekord in je neprenehoma igral na klavir 110 ur. Zadnjo noč so mu morali dajati osvežujočih sredstev, da ni zaspal od utrujenosti. Prsti so mu od igranja strašno zatekli. Na koncu prstov so se mu napravili veliki žulji. Da niso počili, so navzoči ljudje morali ves čas polivati tipke z alkoholom, ker sicer bi Kemp ne mogel igrati dalje.

— **Visoke pete na ženskih čevljih** prihajajo iz mode. Tako poroča pariški list »Figaro«. Pristavlja pa, da se ta moda ne bo obnesla, kakor se ni obnesla niti moda dolgih kril.

— **Novi ženitbeni zakon na Norveškem,** ki je nedavno postal veljaven, določa, da morata mož in žena, predno stopita v zakon, pismeno izjaviti, da sta po svojem znanju in vesti spolno normalna, ter da nimata spolne bolezni. Lažnive naredbe se najstrožje kaznujejo in so vzrok razporoke. Ako žena pričakuje poroda z drugim ali pa da mož zatajil, da ima že kje drugje nezakonskega otroka, je zakon neveljaven.

Kulturni vestnik.

Repertoar ljubljanskega gledališča: Drama: Petek, 15. »Hasanaginica«, C; sobota, 16. »Pygmalion«, D; nedelja, 17. »Za narodov blagor«, izven; pondeljek, 18. »Hasanaginica«, E. — Opera: Petek, 15. »Hofmannove pripovedke«, D; sobota, 16. »Od bajke do bajke«, E; nedelja, 7. »Holmannove pripovedke«, izven; pondeljek, 18. baletni večer Klavdije Isačenko.

Klavdija Isačenko, ki je priredila dvoje večerov plastičnega baleta v Beogradu, je bila od tamošnje gledališke intendance takoj angažirana kot prva plesalka na tamošnji operi in kot voditeljica novoustanovljene plastične šole. Po prvih plesnih večerih, ki jih je izvajala v inozemstvu, je bila povabljena na umetniško turnelje po Holandski in Švicl. Vsled tega so smatrali njene predstave v Ljubljani, Celju in Mariboru za poslovilne v Jugoslaviji. k.

»Zrnje«, mariborski kulturni vestnik. Uprava slovenskega narodnega gledališča v Mariboru je začela izdajati svoj vestnik »Zrnje«. List bo pripravljal občinstvo na težje razumljiva dela dramske umetnosti. Prva številka je izšla na osmih straneh. Cena posamezni številki 3 krone. Naroča se pri upravi gledališča v Mariboru.

Ko prečitate „Naprej", ga oddajte Vašim prijateljem!

Gospodarstvo.

— **Naš promet s Češkoslovaško.** Čehi so od prvega trenotka po razpadu Avstroogrske hoteli, da stopijo z Jugoslavijo v čim tesnejšo zvezo in so zato tudi zašli v imperijalistične skušnjave z zahtevo po teritorijalnem koridoru, ki bi vezal Češkoslovaško z našo državo. Ko ji ni bilo mogoče tega doseči, so hoteli vsaj ekonomske zveze med njihovo državo in Jugoslavijo napraviti čim močnejše. Tako so preteklo leto izvozili v Jugosavijo blaga v vrednosti 168,472.345 čsl. kron, a izvozili iz Jugoslavije za 243,410.657 čsl. kron. V Jugoslavijo so izvozili v glavnem sladkor, a uvozili iz Jugoslavije moko in pšenico.

— **Nova sladkorna tovarna.** Neka belgijsko-francoska denarna družba, ki razpolaga s kapitalom 30 milijonov francoskih frankov in ki namerava zgraditi v Srbiji veliko sladkorno tovarno s poljedelsko šolo, se je na predlog belgrajskega odvetnika g. Grebenca odločila, da zgradi tovarno v vasi Dubrovica, a poljedelsko šolo zgradi na enemu izmed krajev na črti Požarevac—Žabare, kjer so bo gotovo odločila za Žabare.

— **Bolgarska je znižala carinsko takso.** Vsled uveljavljenja Wejskega miru je naročila bolgarska vlada vsem svojim carinarnicam, da trgovsko blago, ki pride iz Francoske, Angleške, Italije in Belgije, taksirajo po pogodbi znižane tarife.

— **Terjatve v Franciji, Vel. Britaniji in na Irskem.** Avstrijsko zastopstvo poroča, da se naj aktiva avstrijskih državljanov ter juridičnih oseb in družb v Franciji, Veliki Britaniji in na Irskem ter njih prekmorskih pokrajinah zglase pri obračunskem uradu Wien, I., Stubenring 8. Store to tudi lahko hranilci vrednostnih papirjev. Računajo se po stanju 16. julija 1920. Aktiva po 2. aprilu 1919 v francoskih in po 12. juliju 1919 ne spadajo sem. Zglasiti se morajo v inozemstvu do 31. okt. 1920.

— **Poljska žetev.** Poljski predstavnik v Washingtonu je naprosil vlado Zedinjenih držav, da odpošlje na Poljsko znatno množino hrane, ker je poljska žetev deloma slaba in deloma uničena vsled bojev.

— **Angleško-ruski trgovski dogovor.** »Daily Herald« poroča, da so se predstavniki Velike Britanije in sovjetske Rusije že sporazumeli v sledečih točkah trgovskega dogovora: 1. Vsakovrstno blago, razen streliva, se sme uvažati v Rusijo. 2. Plovba med obema državama se bo vršila po obstoječih mednarodnih zakonih. 3. Obe državi moreta pošiljati druga v drugo trgovske agente, ki bodo uživali popolne pravice. 4. Angleška vlada ne bo zaplenila nobene stvari, ki je last sovjetske Rusije ali ruskih državljanov. Tudi Rusija ne sme zapleniti angleškega imetja. 5. Vprašanje dolgov izza caristične vlade se bo rešila na mirovni konferenci. 6. V teku pol leta moreta obe državi to pogodbo odpovedati. — Kakor razvidno, je ta dogovor velike važnosti, kaže pa tudi, da je Rusija začela znatno popuščati. To zadnje dokazuje tudi premirni dogovor med Poljaki in ruskimi boljševiki v Rigi.

— **Sovjetska vlada** je prekinila nadaljnje pošiljatve žitnih pridelkov v Italijo, ker jih sama rabi za oskrbovanje armade.

— **Kitajski premog v Evropi.** V Newcastle je dospela prva pošiljatev kitajskega premoga, kojega je v Hongkongu 100 tisoč ton pripravljenega za Anglijo. Premog je izvrsten in računajo, da bo lahko konkuriral z angleškim, le ako bo dovolj ladij na razpolago.

Društvene vesti.

Čevljarska zadruga v Ljubljani naznanja, da se vrši pomagalska preizkušnja v nedeljo 24. oktobra 1920 ob 2. uri popoldan. Kdor se hoče zglasiti h preizkušnji, naj se najdalje do 22. oktobra priglasi pri zadružnem načelniku g. Karlu Kordeliču, Rimska cesta 5, kjer se dajo nadaljna navodila. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. Zaledno se naznanja, da se prične po preteku 6 let zopet pouk na obrtno-nadaljevalni šoli ter se opozarja gg. mojstre, da se mora plačati za vsakega vajenca 10 K vpisnine. — Vpisovanje je dne 17. oktobra 1920. Pričetek pouka se tedaj sporoči.

Novice iz Bohinja.

O priliki sem obiskal v Bohinju moje teto in spoznal, kako nesrečen človek sem, ker me namreč vsaka stvar takoj razburja, kar mojemu zdravju silno škoduje. In veste, s. urednik nad čem sem se jezil? To je bilo tako: pripeljem se v Boh. Bistrico z večernim vlakom. Ko sem izstopil, sem bil še dobre volje, toda, vraga, ko pa pridem na cesto, je bila taka tema, da nisem vedel, kje stojim, grem in grem v eno smer v nadi, da pridem do moje tete. Naenkrat pa mi zmanjka tal in zabredem v jarek, butnem z glavo v plot in si zbijem oba umetna zoba. No, ko bi me bili slišali, s kakšno jezo sem zarentačil, bi se bili desetkrat prekrižali. Jezilo me pa ni, ker sem se potolkel po glavi, da mi je v glavi kar zabliskalo, da sem brez dalnogleda videl, kako se sveti Peter pri odprtih nebeških vratih krega z nekim grešnikom, ki hoče po vsej sili v nebesa. Ne, vlezil sem se zaradi tega, ker mi je trenotno šinila misel v glavo, kako so zobotehniki dragi in mrmral sem med seboj: no, dva zoba, to je 1000 kron.

Poberem se in blodim v temi dalje, komaj pa napravim še ne petdeset korakov in trčim z vso silo v neko ženico, ki me je začela, seveda po nedolžnem obkladati z norci, nerodneži, nerodami in podobnimi priimki. Kaj sem hotel, molčal sem in šel jeze se po temi naprej. Končno pridem do gostilne stopim vanjo in sedem k dolgi mizi pri kateri so sedeli še trije drugi gosti, ki so se jezili na volilni imenik občine Boh. Bistrice. Eden od njih pravi: »pa kar 130 volilcev in to same socialiste je župan Arh izpustil! Tako pa že ne bo šlo! Župnik Krajec je pa vpisan kar na prvem mestu, čeprav le šele od 20 avgusta pri nas«.

Ude sem si mislil, to je pa tisti »faimoštrer«, ki je bil prej v Kranjski gori.: razume se prav dobro na elektriko. Prvotno sem mislil da so ti gosti navadni ljudje ki se ne bavijo s politiko. Tuhtal in študiral sem jih, ali moji možgani jih niso razumeli. Govorili so o zeleni internacionali, in jaz nisem vedel, katera stranka bi to bila. Šele iz nadalnih pogovorov spoznam, da gre tukaj za »Samostojno kmečko stranko«, ker so pripovedovali, da je na kmečkem shodu dne 8. septembra g. Mermolja koncem svojega govora zavpil: »Živilo zelena internacionala« in neki eksportni akademik je vihtel zeleno zastavo na tem shodu in vzklikal »živel kmečki stan! Živela zelena internacionala!

Odidem k teti. Ta mi je do ene noči prinovedovala svoje doživljaje in jaz pa njej o »konstrabantu« pa me je takoj posvarila pst pst! Tu v Boh. Bistrici je vse polno financarjev. Pravila mi je tudi kako je novi župnik hud na Bohinice, ker so mu slavolok podrli in, da je baje rekel da bo ušel iz Bohinja, kakor hitro dobi drugo mesto. Bohinicev ne mara.

Povedala mi je tudi, da so imeli misijon na katerem so gospod misijonar rekli, da se bo vsakemu roka posušila kdor bo »Ljudski Glas« ali pa »Naprej« bral.

El, sem si mislil, že vem, zakaj je misijonar to rekel. Ta dva lista sta namreč svoječas pisala o faimoštru Krajcu, kako je v kraniskogorski elektrarni »kurčlus« napravil —

Drugi dan pa vidim, kako vrabci gnezdijo v obcestnih svetilkah. Nisem se čudil včerajšnji temi. No, pa sem si mislil, ravno prav, novi faimošter bo že preskrbel električno razsvetljavo, ker se nanjo razume.

Pozdrav! Vaš

»kontrabantar«

Dopisi.

Iz Celja. Vsled zanemarjanja predpisov raznih hišnih posestnikov pri naznanitvi podnajemnikov je izgubilo mnogo volilcev volilno pravico. Zaradi tega bi bilo na mestu, da se vsak stanovalec v lastnem interesu pobriga pri zglaševalnem kakor pri občinskem uradu, če je priglašen, ker se ravno na naše somišljenike silno pazi. Skrbimo, da ne najdejo razne oblasti pri nas pezdirja v očesu, dočim pri nasprotnikih niti polen pred nogami ne opazijo — vsled politične slepote.

Iz Celja. Višek lumparij je sedaj v raznih klerikalnih občinah na dnevnem redu. Odgovore na reklamacije pošiljajo šele tretji dan po vložitvi. Za socijaliste imajo posebno črno knjigo, v kateri je zaznamovan vsak za Nemca, če se piše slučajno Fraitak in ne Petek, neomadeževan drugače, toda član JSDS, je že izreklamiran iz volilnega imenika, češ, Nemec je, saj se tako piše. Taki sučaji razburjajo kri še tako mirnih delavcev. Tako postopanje pa goji tudi obenem popolno nezaupanje v občinsko upravo. Nekatere občine so že itak samo bolj za koritarska mesta raznih bivših vojaških defravdantov, stare tajniške korifeje itd., ki upravljajo le takrat malo urneje službena dela, če se iste »nagradi«. Gospoda, tako ne bo šlo naprej! Zapomnite si to že enkrat, ne zanašajte se preveč na patrijotizem, ker danes ni več stara Avstrija, v kateri je vladal kak staroveški Francel z medaljami za »plodonosno službovanje«.

Erjavica tik Rogaške Slatine. V nedeljo 10. t. m. se je vršil tukaj v gostilni g. Frica Ogrizka ljudski shod. Govoril je na shodu sodrug Vidgaj iz Rog. Slatine. V začetku govora je pozdravil sosede Hrvate, ki so se v obilnem številu shoda udeležili. Na shod so prišli tudi nekdaj najbolj zagrizeni klerikalci, ker so prišli do prepričanja, da so jih gospodje v črnih suknjah najprej vedno osleparili za glasove, potem jim pa obrnili hrbet, dokler niso prišle zopet nove volitve. Tudi na tem shodu se je protestiralo zoper trošarino na mineralno vodo in pa proti temu, da bi se zaprl v Rogaški Slatini obrat in ne bi imeli delavci čez zimo zaslužka. Posebno razburjenje vlada med kmeti, ker se jim hoče vzeti stara pravica in servituta do kisle vode h praznikom. Tem zahtevam se nobeden ne odreka.

Pred volitvami.

Zaupniki, volilci!

Ker izide že v prihodnjih dneh volilni manifest, ga takoj naročite pri Volilnemu odboru JSDS za Kranjsko Ljubljana, Knaflieva ulica 4.

Volilne manifeste bomo pošiljali izključno le onim, ki jih bodo naročili.

Sodrugi, poskrbite, da bo prišel volilni manifest slehernemu volilcu v roke.

Čimprej boste naročili manifest, temprej ga boste dobili in tem lažja bo odprava.

Vedite da je uprava tako zaposlena, da bi v par dneh nikakor ne zmogla celotne odprave.

V interesu naše stvari pa je, da se manifest čimprej razširi.

Volilni odbor JSDS za Kranjsko Ljubljana, Knaflieva ul. 4.

•

Volilni imeniki za konstituanto. Deželno sodišče v Ljubljani opozarja občinske urade na nastopno: Po čl. 23 vol. zak. morajo biti volilni imeniki razgrnjeni v občinskem uradu celih osem dni in ima vsakdo pravico tekom teh osem dni zahtevati popravek. Da se zamore presojati pravilnost postopanja občinskih uradov in pravočasnost reklamacij naj županstva na volilnem imeniku potrdijo od katerega dne do katerega dne je bil volilni imenik razgrnjen (Ta volilni imenik je bil razgrnjen v občnskem uradu od — — — do — — — županstvo — — podpis in pečat.) Prekasno vložene reklamacije je zavrniti in v sklenu navesti, kdaj je bil volilni imenik razgrnjen. Dne 6. novembra 1920 je po čl. 50 vol. zak. imenik zaključiti. (Ta volilni imenik se je danes zaključil. Županstvo — — dne 6. novembra 1920. — Podpis in pečat.) Tako zaključene imenike je poslati prvostopnemu sodišču v naknadno potrditev.

NAJNOVEJŠE BROŠURE:

Abditus: **Naša gospodarska in socijalna vprašanja.** Cena 4 K.

Eno leto v Narodnem predstavništvu v Belgradu. Cena 6 K.

Majski spis (za leto 1920). Cena 3 K.

Marks-Engels: **Komunistični manifest.** Cena 2 K.

Čitajte, razširjajte te zanimive knjižice.

Naročajo se v upravi »Naprej«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Moški in ženska.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Dalje.)

Med drugim sem premišljeval tudi o dostavku: Zakon je bil nekdaj pridobitev ženske v svrho posedovanja. Vojna in robstvo sta nato razmerje napram ženski ugotovila. Mož si je ustvaril v svojo pohotnost — harem, ne da bi mislil na žensko. Zakon z eno ženo je izpremenil množino žená, ne pa odnošajev napram njej. Pravi odnošaji so popolnoma obratni. Mož more žensko vedno posedovati in se vedno vzdržati; ženska pa (zlasti, ko je moža spoznala) se vzdržuje z mnogo večjim trudom, ako more občevati, kar se pri njej dogaja enkrat v dveh letih. Ako more potem kdo zahtevati zadoščenja, je to ženska, ne mož. Ženska ga more zahtevati, zato ker zanjo ni »Genuss« kakor za moškega, nego nasprotno, ona se z bolečino udaja in se ima nadejati boli, muk in skrbi. Zdi se mi, da je treba zakon takole formulirati: Mož in ženska, ki se duševno ljubita, se združita; obljubita si, da bosta imela otroke le drug z drugim. Spolno občevanje pa sme zahtevati ona, a ne on.

Predvsem mislim, da sodite popolnoma nepravilno, ako mislite, da se ne smete obračati do očeta Vaših otrok (Vi pišete, da nočete in ne morete). Zveza med moškim in žensko, iz katere so se rodili otroci, je nerazrušna, ne glede na to, ali je bila nje zunanja oblika cerkveno posvečena. Dalje mislim, da morate, kdorkoli bi bil oče Vaših otrok, oženjen ali samski, bogat ali ubog, lep ali grd, naj Vas je žalil, ali ne, obrniti se nani in mu pojasniti, da je njegova dolžnost, svoje življenje posvetiti svojim otrokom in njih materi, ako jo je osramotil. Ako bi Vam na to odgovoril ne le ravnodušno nego celo s preziranjem in žalitvami, ste vendar obvezani pred Bogom, pred seboj, pred otroci, najbolj pa pred njim samim, obrniti se nanj, ga opozoriti in prositi, naj radi samega sebe izpolni svojo dolžnost, — prositi ga krotko in ljubezniivo, a vztrajno, kakor evangeljska sodnikova vdova. To je moje premišljeno in odkrito mnenje. Morete ga zavreči ali pa se po njem ravnati. Čutil sem v sebi dolžnost, da ga Vam izrazim.

Telesna zveza s slučajno soprogo* je eno izmed sredstev, ki jih je Bog postavil, da bi se njegova resnica razširila: da bi se močni preizkusili in utrdili, a slabi razsvetlili.

V sv. pismu in v evangeliju stoji, da mož in žena nista dve bitji, nego eno, in to je resnično, ne zato, ker je to rekel Bog, temveč zato, ker je nedvomna resnica, da spolno občevanje dveh bitij, ki se **združita za to, da imata otroke,** ti dve bitji na poseben, tajinstven način zedini, tako da v gotovem položaju prestaneta biti dve bitji in postaneta eno samo bitje.

Zato mislim, da to zedinjeno bitje more in mora strmeti po čistosti, po prekinjenu takih odnošajev, to je, oba soproga skupaj, in tisti, ki je v tem oziru pred drugim, se morata truditi, da vplivata drug na drugega z vsemi možnimi sredstvi: s preprostim življenjem, vzgledi, uverjenjem. Do tega časa pa, dokler se ne združita v enem stremljenju, morata skupaj nositi breme grehov svojega zedinjenega bitja.

S svojimi strastmi grešimo proti sebi in proti vesti; pravtako grešimo proti svoji vesti, ako se ne smatramo za posebno bitje, nego za del zedinjenega bitja dveh soprogov. Gre za to, da bi, kakor pri svojih osebnih izkušnjavah, tudi pri izkušnjavah tega zedinjenega bitja ne pozabljali, da je greh — greh in da ne smemo opuščati boja.

Pravilno trdite, da ima človek dolžnost do samega sebe, ki je ustvarjen po božji podobi, in da ne sme in ne more dopuščati oskrumbe svojega telesa; to se pa ne nanaša na zakonsko razmerje, iz katerega se rode otroci. Rojstvo in vzgoja otrok, dalje njih preživljanje, uničujejo velik del pregrešnosti in nespodobnosti spolnega občevanja in razun tega onemogočujejo spolno občevanje v dolgem času nosečnosti in dojenja.

Soditi o tem, ali je rojstvo otrok blaginja ali ne, ni naša stvar. On, ki je ustvaril ta odkup za greh proti čistosti, zna, kaj dela.

Oprostite mi, ako Vam moje besede niso prijetne! Ako trdite, da postajate vsled rojstva otrok vedno nervoznejša, se kaže v tej Vaši trditvi trda egoistična poteza. Ne živite, da bi bila vesela in zdrava, temveč da izpolnujete dolžnosti. Vaša naloga je, da — razen važnejših del svojega notranjega življenja — svojega moža podpirate na poti k čistosti, ako ste v tem oziru pred njim, in pa da, ako sami niste izpolnili dolžnosti, daste svetu drugih bitij, ki jim bo to možno izpolniti.

Razen tega se gotovih odnošajev v zakonu, to je spolnega občevanja, brezpogojno udeležujeta oba zakonska, ako je eden njih strastnejši, se že zdi drugemu, da je popolnoma čist, to je pa krivo.

Mislim, da je krivo tudi v Vašem primeru. Vi svojega greha le zato ne opazite, ker je greh drugega vidnejši. Ako bi bila v tem pogledu popolnoma čista, bi bila v tem ravnodušna, kje išče Vaš mož zadoščevanja svojim strastem, ne bila bi ljubosumna, nego bi ga le obžalovala radi njegovega padca; tega pa pri Vas ni.

Ako zahtevate od mene praktičnega nasveta, kaj storiti, Vam odgovarjam: Izberite njugodnejši trenotek čistega ljubavnega razpoloženja svojega moža in mu povejte, kako težko in mučno Vam je spolno občevanje in kako bi se ga rada otela. Ako se on, kakor pišete, ne bo strinjal z Vami, da je čistost lepa, in bo nadaljeval, pokoravajte se mu: ako pa postanete noseča, česar si morate želeti, zahtevajte svobodo za ves čas nosečnosti in dojenja. To ponavljajte in ne skrbite za posledice!

Iz tega se more roditi le dobro za Vas, za Vašega moža in za Vaše otroke, zato ker na ta način ne boste iskala svoje sreče in svojega pokoja, nego izpolnitve volje Božje.

* To je s tako soprogo, s katero se združenje ni izvršilo na temelju duševnega edinstva.

Izdajatelj: Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Petrolejske kante dve z zabojem plačamo po 58 K, posamezne po 22 K vsaka železniška postaja SEVER & KOMP., Ljubljana.

Gostilna Debevec
Breg št. 20
se priporoča cenj. občinstvu.
Izborna pristna vina ter dobra kuhinja po zmernih cenah.
Abonnement na hrano zelo nizek!

Uglaševanje in popravljanje glasovirjev.
Točno in solidno. V mestu in na deželi.
Priporočam se sl. občinstvu
FELIKS POVŠE, uglaševalec glasovirjev
Ljubljana, Tržaška cesta 45.

Petrolejske
vrče in zaboje
kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po
K 58·—
posamezne vrče po K 22·—
franko postaja odpošiljatelja.
Hrovat & Komp.
Ljubljana. Poleg restike.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.
Vezenje poučuje brezplačno
Pisalni stroji „Adler“.
Ceniki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovaren.
Dürkopp, Styria, Waffenrad.
Začasno znižane cene!

Erjavec & Turk,
trgovina z železnino
pri „Zlati lopati“
preje Hammers hmidt,
Ljubljana, Valvazorjev trg štev. 7,
nasproti Frančiškanske cerkve.

Proda se
enonadstropna hiša
v Mariboru za 270.000 K.
Pojasnila daje: Josip Gajšek, Poljčane.

STAMPILJE
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

Pozor! Pozor!
Uljudno naznanjam, da sem otvoril
krojaško delavnico za dame in gospode.
Union Tailor of America.
Priporočam se najtopleje za naročila.
Jos. Gregorin, Ljubljana, Opekarska cesta 37.

Skaboform se zopet dobiva!
Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno
dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna zaloga za Ljubljano in okolico
Rihard Sušnik pri „Zlatem jelenu“ IV., Marijin trg.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1.
Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.
Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.
SPREJEMA: Vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
KUPUJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.
ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture
DAJE: kredite in predujme na blago, efekte itd.
IZDAJA: akreditive na vsa tu in inozemska mesta.
POSPEŠUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.
Brzojavi: ESKOMPTNA. Int. telefon št. 146.

Zopet
ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju, in sicer volne, cefirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaje, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otročji vedno v velikanski zbiri, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. 220
Ilustrovani cenik zastonj! Na debelo samo v I. nadstropju
VELETRGOVINA Razpošiljalna R. STRMECKI CELJE ST. 314, Slovenija.

ZIDNO OPEKO (CIGLA),
zarezani strešnik zakrivač
(dvostruki utorni crep)
nudi takoj dobavno v poljubni množini del. družba
ZDRUŽENE OPEKARNE, LJUBLJANA
(prej Vidic-Knez).
Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi
(vpisana zadruga z omejenim poroštvom)
sprejema
hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.
Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1033 članov ter sledeče društvene sklade:
Rezervni delež . . . . . K 41.647 42
Društveni sklad . . . . . K 30.939·43
Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2,329 207 94.
Clan postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 2·50 in delež K 40·—.
Pisarna v Zagorju štev. 99.

Poštni čekovni račun št. 10.532. Telefon interurban št. 178.
Konsum. društvo za Slovenijo
sprejema v svojem hranilnem oddelku
hranilne vloge
in jih obrestuje po čistih
4%.
Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih
4½%.
Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.
Vloge sprejemajo in izplačujejo
vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:
1. V Spodnji Šiški v Ljubljani.
2. Na Glincah pri Ljubljani.
3. V Ljubljani, Bohoričeva ul.
4. V Ljubljani, Sodna ulica.
5. V Ljubljani, Krakovski nasip
6. Rožna dolina (obč. Vič).
7. V Tržiču na Gorenjskem.
8. Na Savi (obč. Jesenice) Gor.
9. Na Jesenicah (pri Ferjanu).
10. Koroška Bela-Javornik.
11. Borovnica.
12. Radovljica.
13. Kranjska Gora.
14. Mojstrana.
15. Celje.
16. Soštanj.
17. Guštanj, Koroško.
18. Prevalje, „
19. Mežica, „
20. Crna I., „
21. Crna II., „
22. Maribor.
23. Litija.
24. St. Lovrenc na Poh.
25. Kamnik.
26. Pragersko.
27. Križe pri Tržiču.
28. Sv. Ana pri Tržiču.
29. Gorje pri Bledu.
30. Store pri Celju.
31. Fala nad Mariborom.
32. Ruše nad Mariborom.
33. Pliberk, Koroško.
34. Rogaška Slatina.
35. Radeče-Zidanmost.
36. Poljčane.
Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spod. Šiška, Kolodvorska cesta 208.
Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.
Društvo ima na razpolago poštne polžnice s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatve pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.
Sodrugi! Zadružniki!
Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.